

ANTWOORDFORMULIER

Wij schrijven in met ...personen voor het congres "Bodembeheer en verdroging" van donderdag 24 januari 2019 in Wageningen

Deelnameprijs 475,- p.p. excl. btw. Iedere tweede en volgende persoon van dezelfde organisatie 375,- p.p.

1.	Naam ☐ Dhr. ☐ Mw.:	
	Functie:	
2.	Naam ☐ Dhr. ☐ Mw.:	
	Functie:	
3.	Naam ☐ Dhr. ☐ Mw.:	
	Functie:	

Algemene gegevens	
Organisatie/bedrijf:	
Hoofdactiviteit:	
Postadres:	
Postcode en Plaats:	
Factuur t.a.v. dhr./mw.	
Afdeling:	
Telefoon:	
E-mail:	
Datum:	
Handtekening:	

Stuur uw inschrijving naar:

EURECOM BV
Abtsregt 27
2622 KN DELFT

Of meld u aan door een e-mail te sturen naar: info@eurecom.nl of via de website: www.eurecom.nl

Annuleringsvoorwaarden

Bij schriftelijke annulering tussen 4 en 2 weken voor de datum van deze cursus wordt € 45,- administratiekosten in rekening gebracht. Indien u binnen 2 weken voor de datum van aanvang annuleert, wordt het volledige bedrag in rekening gebracht en wordt na ontvangst van betaling de documentatie toegezonden. Bij verhindering mag een

- **GEVOLGEN NEERSLAGEXTREMEN VOOR STEDELIJK EN LANDELIJK GEBIED**
- **GRONDWATERBALANS EN SCHADE DOOR LAGE GRONDWATERSTANDEN**
- **STUREN VAN DE WATERBALANS VIA VEGETATIEBEHEER**
- **WAT ZEGT DE NATIONALE KLIMAATADAPTATIESTRATEGIE 2016 (NAS) OVER BODEM EN VERDROGING?**
- **DROOGTEGEVOELIGHEID IN BEELD OP BASIS VAN REMOTE SENSING**
- **WATERVERDELING IN TIJDEN VAN SCHAARSTE; PRIORITEITSTELLING**
- **PRAKTISCH TOEPASSEN VAN PEILGESTUURDE DRAINAGE; IN DELEN VAN NEDERLAND BIJ NIEUWE AANLEG AL VERPLICHT**
- **HET BODEM- EN WATERSYSTEEM IN DE OMGEVINGSVISIE EN OMGEVINGSWET**

Sinds eeuwen is het beheer van bodem en water in Nederland erop gericht om overtollig water zo snel mogelijk af te voeren. Daartoe is het landelijk gebied van drainagebuizen voorzien, zijn beken en rivieren recht getrokken en is het stedelijk gebied vrijwel overal gerioleerd.

De zomer van 2018 heeft verschillende records gebroken qua temperatuur en droogte. Omdat verwacht wordt dat dit type zomer vaker kan voorkomen, is het van belang goed na te denken over het minder kwetsbaar voor droogte maken van ons landelijk en stedelijk gebied.

Tijdens dit congres wordt ingegaan op de theoretische achtergronden van het vocht leverend vermogen van de bodem en op reeds beschikbare gegevens om de droogtegevoeligheid te classificeren. Voorts wordt aandacht besteed aan de besluitvorming rond de verdeling van water in tijden van schaarste en wateroverschot. Tot slot worden de mogelijkheden van de omgevingsvisie rond dit onderwerp verkend.

Programma

Vanaf 9.00 uur Ontvangst van deelnemers, koffie en uitreiking documentatie

09.30 u. Inleiding

Theo Edelman, Bodemkundig Adviesbureau Edelman

- Is de droogte van dit jaar een uitzondering of een voorbode?
- Programmaoverzicht

09.40 u. Vocht in de bodem, basisprincipes

Joost Iwema, Aequator Groen & Ruimte

- Bodemvocht, evaporatie, capillaire opstijging, vochtvasthoudend vermogen van de bodem
- Water in de onverzadigde zone
- Invloed van grondwaterregime op droogte in de landbouw

10.10 u. Grondwaterbalans

Bernard Voortman, Moisture-Matters

- Het meten van verdamping
- Het sturen van de waterbalans via vegetatiebeheer
- Droogtegevoeligheid in beeld op basis van remote sensing

10.40 u. Gelegenheid voor vragen

10.50 u. Koffiepauze

11.15 u. Gevolgen van klimaatverandering voor de bodem

Paul Oude Boerrigter, Sweco

- Wat zegt de NAS over bodem en verdroging?
- Gevolgen neerslagextremen voor landbouw en ecosystemen
- Scenario's: natter, droger en/of warmer klimaat
- Infrastructuur (wegen etc.) en slappe bodems

11.45 u. Waterverdeling in tijden van schaarste

Vincent Beijl, Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling

- Beschikbaarheid en toepassingen van zoet water in Nederland
- Prioriteitstelling in tijden van droogte
- Stabiliteit van waterkeringen als eerste in de verdringingsreeks

12.15 u. Het watertekort van 2018; schade aan gebouwen

Maarten Kuiper, Wareco bv

- Effecten van droogte op het grondwater in dorpen en steden
- Schade aan vloeren en muren ten gevolge van lage grondwaterstand
- Hoe kan grondwaterstand worden gereguleerd en uitdroging voorkomen?
- Hoe kan de ondergrond bijdragen aan het beperken van droogteschade?

12.45 u. Gelegenheid voor vragen en discussie

13.00 u. Lunchpauze

13.45 u. Stedelijk gebied en waterschaarste

Anton Roeloffzen, DCMR Milieudienst Rijnmond

- Het bufferen van water; aan- en afvoercapaciteit
- Reguleren van de grondwaterstand in oud-stedelijk gebied
- Uitdagingen voor de stad en de groene ruimte

14.15 u. Veranderend waterbeheer in het landelijk gebied: te nat en te droog?

Annelies Balkema, Waterschap De Dommel

- Ruimte voor water in klimaat robuuste beekdalen
- Slim sturen in samenwerkingen en met nieuwe technologie
- Bodemacties in het klimaatprogramma van Waterschap De Dommel

14.45 u. Gelegenheid voor vragen

15.00 u. Koffiepauze

15.20 u. Het praktisch toepassen van peil gestuurde drainage en klimaat adaptieve drainage

Rimbaud Lapperre, Landslide Milieuadviesbureau

- Korte historie drainage, Veel gebruikte drainagetermen
- Conventionele drainage, peilgestuurde drainage en klimaat adaptieve drainage
- Gecontroleerd grondwaterpeil over alle seizoenen

15.50 u. Waterschaarste en de Omgevingsvisie, Omgevingswet

Marco Vergeer, Royal Haskoning DHV

- Biedt de Omgevingsvisie ruimte voor het onderwerp waterschaarste?
- De uitdaging om in de Omgevingsvisie het bodem- en watersysteem een goede plek te geven in nauwe relatie met maatschappelijke opgaven die op gebieden afkomen. De beleidsmatige inbedding integraal en lokaal.
- Afweging ten opzichte van andere opgaven die het bodem- en watersysteem nodig hebben, zoals aardwarmte en bodemenergie, bodem als voedingsbodem voor (stads) groen en landbouw, bodem als leverancier van drinkwater.
- Samenkomst in maatschappelijke opgaven en de afweging tussen verschillende claims op landgebruik (met ruimtelijke consequenties boven en onder het maaiveld).

16.20 u. Afsluitende vragen- en discussieronde

16.40 u. Evaluatie en afsluiting